

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, den 9. august 2011
Sagsnr.: 10988
Dok.nr.: 266488

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i brev af 11.07.2011 stillet følgende spørgsmål nr. 506 (Alm. del) som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Per Clausen (EL).

Spørgsmål 506:

”Ministeren bedes redegøre for hvorfor ukrudt, der er resistent over for pesticider, breder sig i større og større omfang og oplyse, hvilke initiativer der vil blive taget for at stoppe denne udvikling.”

Svar:

Jeg har oversendt spørgsmålet til Plantedirektoratet, der, med bidrag fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet, oplyser følgende, som jeg henholder mig til:

”Resistens over for ukrudtsmidler udvikles som følge af gentagen anvendelse af det samme ukrudtsmiddel eller anvendelse af ukrudtsmidler med samme virkemekanisme i marken gennem flere år.

I en naturlig bestand af ukrudtsplanter vil der være et meget lille antal planter, som fra naturens side er resistente over for et givent ukrudtsmiddel. Ved gentagne behandlinger med det pågældende middel, vil der gradvis ske en udvælgelse af de planter, som er resistente, da de følsomme planter dør efter sprøjtning. Med tiden kan der i en mark opformeres en større bestand af resistente typer, og disse kan sprede sig til andre marker via transport med markredskaber, dyr, vind, vand, udsæd m.m.

Resistensudvikling kan forebygges eller forsinkes ved at skifte mellem ukrudtsmidler med forskellig virkemåde.

Mulighederne for at skifte mellem forskellige ukrudtsmidler er dog begrænsede, da antallet af ukrudtsmidler igennem en årrække er blevet stærkt reduceret. Dette skyldes, at mange midler er udfaset som følge af EU's revurdering af pesticider. Andre midler er udgået som følge af nationale regler om beskyttelse af grundvand. Udbuddet af ukrudtsmidler forventes yderligere reduceret i de kommende år som følge af den nye forordning for markedsføring af pesticider (Rådets forordning (EF) Nr. 1107/2009).

En anden måde at forebygge resistensdannelse er ved at have et varieret sædskifte med såvel vår- som vinterafgrøder, hvorved man undgår opformering af enkelte ukrudtsarter. Afgrødevalget i Danmark er de seneste 10-15 år blevet mere ensidigt med en stor kornandel. Den øgede vintersædsandel har således fremmet udbredelsen af græsukrudt, hvoraf flere arter har udviklet resistens.

Endvidere har en række dyrkningstekniske behandlinger betydning for opformering af de resistente ukrudtsarter, herunder jordbehandling. Strukturudviklingen med større jordtilliggende til den enkelte bedrift kræver øget kapacitet. I den sammenhæng er udbredelsen af pløjefri dyrkning øget. Denne dyrkningsform øger risikoen for resistens, da markens frøpulje ikke opblandes med frø af følsomme individer fra pløjelaget, som kan konkurrere med de resistente typer.

Herbicidresistens kan på længere sigt altså forebygges ved integreret bekæmpelse (IPM = integrated pest management, på dansk = integreret plantebeskyttelse/planteværn), der kombinerer anvendelsen af herbicider med forebyggende foranstaltninger, så som et varieret sædskifte, kulturtekniske foranstaltninger og ikke-kemiske bekæmpelsesmetoder.

Som en del af EU's tematiske strategi om en bæredygtig anvendelse af pesticider (direktiv 2009/128/EF) er det fra og med 2014 et krav, at anvendelsen af pesticider følger IPM-principper. Der er i denne forbindelse igangsat forskningsprojekter i Danmark, som belyser effekter af en række forebyggende og ikke-kemiske tiltag.

Desuden er der igangsat en række initiativer i Danmark med henblik på dels at udnytte allerede eksisterende viden, dels at udvikle nye metoder til ukrudtsbekæmpelse, så resistensdannelse i højere grad undgås.

En vigtig del af disse initiativer er nedsættelsen i 2009 af en IPM-styregruppe, der skal sikre, at der i Grøn Vækst - plan perioden 2010-2015 igangsættes og gennemføres seks projekter, der skal medvirke til at udbrede kendskabet til IPM, samt skabe rammerne for dyrkning efter retningslinjerne for integreret plantebeskyttelse i Danmark og bidrage til at opfylde målene for området, som anført i Grøn Vækst.

De seks projekter omhandler:

1. Fokuseret rådgivning om integreret plantebeskyttelse til landbrug.
2. Fokuseret rådgivning om integreret plantebeskyttelse til gartnerier og frugtavl.
3. Udvikling af afgrødespecifikke vejledninger.
4. Etablering af syv demonstrationslandbrug.
5. Udvikling og/eller implementering af monitorerings- og varslingssystemer.
6. Etablering af et pointsystem til rangordning af pesticider i relation til deres miljø- og sundhedsmæssige egenskaber med henblik på substitution.

Dette arbejde bidrager til, at EU's rammedirektiv for bæredygtig anvendelse af pesticider implementeres, idet dette foreskriver, at medlemslandene skal sikre, at de generelle principper for integreret plantebeskyttelse bliver fulgt af alle professionelle brugere senest den 1. januar 2014".

Jeg skal i øvrigt bemærke, at EU's rammedirektiv for bæredygtig anvendelse af pesticider (direktiv 2009/128/EF) og EU's forordning om markedsføring af pesticider (Rådets forordning (EF) Nr. 1107/2009) ligger under Miljøministeriets ressort.

Henrik Høegh

/Kim Holm Boesen